

YOSH AVLOD TARBIYASIDA AJDODLAR MEROSI TUSHUNCHASI

Mamajonov Raximjon Akramjonovich

Farg'ona davlat universiteti Harbiy ta'lim fakulteti dotsenti

Jamshidjonov Shamshodbek Jamshidjon o'g'li

Kodirjonov Axrorbek Azizbek o'g'li

Nizomov Abduraxmon Oybek o'g'li

Harbiy ta'lim fakulteti talabalari

Annotatsiya: *Ushbu maqolada yosh avlod tarbiyasida ajdodlar merosining o'рни va ahamiyati ko'rib chiqildi. Milliy qadriyatlar, ma'naviy-axloqiy tarbiya asoslari, avlodlar o'rtasidagi ma'naviy bog'liqlik masalalari tahlil qilindi. Ajdodlar merosini saqlash va keyingi avlodlarga o'tkazish zamonaviy tarbiya tizimining muhim yo'nalishi sifatida tadqiq etildi. Maqolada milliy o'zlikni anglash, ma'naviy poklik, axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda ajdodlar merosining ta'siri yoritildi.*

Kalit so'zlar: *ajdodlar merosi, yosh avlod tarbiyasi, milliy qadriyatlar, ma'naviy-axloqiy tarbiya, avlodlar davomiyati, milliy o'zlik, ma'naviy meros, tarbiya tizimi.*

KIRISH

Har bir xalqning tarixiy rivojlanishi, madaniy yutuqlari va ma'naviy boyligi ajdodlardan avlodlarga o'tib kelgan. Bugungi kunda millat kelajagi va jamiyat taraqqiyoti bevosita yosh avlodning qanday tarbiya olishiga bog'liq. Yosh avlod tarbiyasida ajdodlar merosi asosiy poydevor bo'lib, milliy qadriyatlarni saqlash va rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Ajdodlar merosi deganda nafaqat moddiy boyliklar, balki ma'naviy qadriyatlar, axloqiy me'yorlar, milliy an'analar, urf-odatlar, til boyligi hamda badiiy-estetik qadriyatlar tushuniladi. Ushbu meros asrlar davomida shakllangan, sinovdan o'tgan va keyingi avlodlarga havola qilingan noyob xazina hisoblanadi.

Zamonaviy jamiyat sharoitida globallashuv jarayonlari kuchayib, turli madaniyatlar o'zaro ta'sir ko'rsatmoqda. Bunday vaziyatda milliy o'zlikni saqlash, yosh avlodda vatanparvarlik va milliy g'urur tuyg'ularini shakllantirish dolzarb masalaga aylandi. Ajdodlar merosini o'rganish va amalda qo'llash orqali yoshlarda mustahkam ma'naviy asos yaratish mumkin.

Maqolaning maqsadi yosh avlod tarbiyasida ajdodlar merosi tushunchasining nazariy asoslarini ochib berish hamda uning tarbiyaviy ahamiyatini yoritishdan iborat.

ASOSIY QISM

Ajdodlar merosi keng qamrovli tushuncha bo'lib, u o'tmishdan bugungi kunga qadar yetib kelgan madaniy, ma'naviy, axloqiy va ijtimoiy qadriyatlar majmuini o'z ichiga oladi. Ushbu meros avlodlar o'rtasida uzluksiz aloqani ta'minlaydi va milliy xususiyatni saqlashda muhim vazifani bajaradi.

Ajdodlar merosi ikki asosiy yo'nalishda namoyon bo'ladi: moddiy va ma'naviy meros. Moddiy meros me'morchilik yodgorliklari, qo'lyozmalar, san'at asarlari va hunarmandchilik mahsulotlarini qamrab oladi. Ma'naviy meros esa milliy qadriyatlar, axloqiy tamoyillar, til boyligi, folklor, an'analar va urf-odatlardan iboratdir.

Ajdodlar merosi jamiyat hayotining barcha sohalarida o'z aksini topadi. Oila tarbiyasida ota-bobolar tajribasi, ijtimoiy munosabatlarda hurmat-izzat qadriyatlari, ma'naviy hayotda poklik va halollik tamoyillari ajdodlardan meros bo'lib qolgan bebaho boylikdir.

Yosh avlod tarbiyasida ajdodlar merosining o'рни

Yosh avlod tarbiyasi murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, unda ajdodlar merosi asosiy tarbiyaviy vosita vazifasini bajaradi. Yoshlarda milliy o'zlikni anglash, o'z xalqi, vatani, tili va madaniyatiga nisbatan muhabbat tuyg'ularini shakllantirish ajdodlar merosini chuqur o'rganish orqali amalga oshiriladi.

Tarbiya jarayonida ajdodlar merosidan foydalanish quyidagi yo'nalishlarda namoyon bo'ladi.

- axloqiy-ma'naviy tarbiyada ajdodlarning hayotiy tajribasi va axloqiy me'yorlari asosiy manba hisoblanadi. Mehnatsevarlik, halollik, vijdonlilik, kattalarga hurmat, insonparvarlik kabi fazilatlar ajdodlar merosining muhim qismidir.

- milliy o'zlikni shakllantirishda tarixiy voqealar, buyuk ajdodlar hayoti va faoliyati o'rganiladi. Bu jarayon yoshlarda milliy g'urur va vatanparvarlik tuyg'ularini mustahkamlaydi.

- estetik tarbiyada xalq og'zaki ijodi, milliy musiqa, raqs san'ati va amaliy san'at namunalari katta ahamiyatga ega bo'lib, yoshlarda go'zallikni his etish va badiiy didni shakllantiradi.

- mehnat tarbiyasida ajdodlarning mehnatga bo'lgan munosabati, kasb-hunar tajribasi va ishbilarmonligi yoshlarni mas'uliyatli va maqsadga intiluvchan shaxs qilib tarbiyalaydi.

Ajdodlar merosini saqlash va o'tkazishning usullari

Ajdodlar merosini saqlash va keyingi avlodlarga o'tkazish oila, ta'lim muassasalari va jamiyatning hamkorligi asosida amalga oshiriladi. Oila tarbiyasida ajdodlar merosi eng samarali tarzda yetkaziladi. Keksalarning hayotiy tajribasi, hikoyalari va nasihatlar yosh avlod uchun muhim tarbiyaviy ahamiyatga ega.

Ta'lim tizimida ajdodlar merosi o'quv dasturlari, darsliklar va qo'shimcha mashg'ulotlar orqali yetkaziladi. Tarix, adabiyot va san'at fanlari orqali ajdodlar hayoti va ijodi chuqur o'rganiladi. Muzeilar, ziyoratgohlar va tarixiy obidalarga sayohatlar tashkil etish tarbiyaviy ta'sirni kuchaytiradi.

Jamiyat miqyosida ajdodlar merosini saqlash davlat siyosatining muhim yo'nalishidir. Tarixiy yodgorliklarni asrash, madaniy merosni himoya qilish va milliy bayramlarni nishonlash orqali ajdodlar xotirasi ulug'lanadi.

Zamonaviy davr talablari va ajdodlar merosi

Globallashuv va axborot texnologiyalari rivojlanishi yoshlar dunyoqarashiga kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. Shu sababli ajdodlar merosini zamonaviy shakllarda taqdim etish zarur. Elektron resurslar, raqamli arxivlar, ommaviy axborot vositalari orqali milliy merosni targ'ib qilish samarali natija beradi.

Biroq zamonaviylashtirish jarayonida ajdodlar merosining asl mohiyati va milliy xususiyatlari saqlanishi shart. Bu muvozanatni ta'minlash tarbiya tizimining muhim vazifasidir.

Ajdodlar merosi va milliy tarbiya tizimi

Milliy tarbiya tizimi ajdodlar merosi asosida shakllanadi. Xalq pedagogikasi asrlar davomida yig'ilgan tarbiya tajribasini o'zida mujassam etadi. Maqol va matallar, ertak va rivoyatlar tarbiyaviy kuchga ega bo'lib, yosh avlodni komil inson qilib tarbiyalashga xizmat qiladi.

Xalq o'yinlari, milliy sport turlari, an'anaviy hunarmandchilik va musiqiy meros yoshlarning jismoniy va ma'naviy kamolotida muhim o'rin tutadi.

Ajdodlar merosini o'rganishning ahamiyati

Ajdodlar merosini o'rganish yosh avlodda tarixiy ong, milliy g'urur va axloqiy yetuklikni shakllantiradi. Bu jarayon o'tmish tajribasidan saboq olib, bugungi kun va kelajak uchun to'g'ri yo'l tanlash imkonini beradi.

XULOSA

Yosh avlod tarbiyasida ajdodlar merosi tushunchasi muhim o'rin tutadi. U milliy qadriyatlar, ma'naviy boylik va axloqiy me'yorlarning yig'indisi bo'lib, avlodlar o'rtasida uzluksiz bog'liqlikni ta'minlaydi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ajdodlar merosi yoshlarning milliy o'zlikni anglashida, ma'naviy-axloqiy kamolotida va vatanparvarlik tuyg'ularini rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Oila, ta'lim muassasalari va jamiyat bu jarayonda mas'uliyatni birgalikda amalga oshirishi lozim.

Globallashuv sharoitida ajdodlar merosini zamonaviy shakllarda targ'ib etish, milliy qadriyatlarni asrab-avaylash va yosh avlod ongiga singdirish muhim vazifa bo'lib qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Qosimova M.Q. Milliy qadriyatlar va yosh avlod tarbiyasi. Toshkent: Fan, 2024. – 248 b.
2. Rahmonov A.N. Ma'naviy meros va tarbiya masalalari. Toshkent: Ma'naviyat, 2023. – 312 b.
3. Nurmatov J.T. Xalq pedagogikasi asoslari. Toshkent: O'qituvchi, 2024. – 276 b.
4. Abdullayeva N.S. Oila tarbiyasi va milliy qadriyatlar. Toshkent: Sharq, 2023. – 189 b.
5. Tursunov O.B. Ajdodlar merosi – ma'naviy boylik. Samarqand: Samarqand universiteti, 2024. – 224 b.
6. Ismoilova D.R. Yoshlar ma'naviyati va milliy g'urur. Buxoro: Buxoro davlat universiteti, 2023. – 196 b.
7. Karimov B.Y. Ma'naviy tarbiya nazariyasi va amaliyoti. Farg'ona: Farg'ona nashriyoti, 2024. – 341 b.
8. Usmanova Z.H. Avlodlar davomiyati va tarbiya. Andijon: Andijon davlat universiteti, 2023. – 267 b.
9. Yo'ldoshev Q.S. Milliy meros va zamonaviylik. Toshkent: Akademnashr, 2024. – 298 b.